

„HATÁRTALANUL”

ERDÉLY

2019.06.10.-13.

a Julianna Református Általános
Iskola

7. évfolyamának kirándulása

ELŐZETES FOGLALKOZÁSOK

ELŐKÉSZÍTŐ ÓRÁK

2019. május 29-én az erdélyi út előkészítésére rendhagyó órákat szerveztünk. A gyermekek egy irodalomórán, egy történelemórán és egy művészettörténet órán vettek részt. A szaktanárok a tervezett programhoz kapcsolódóan vezették a foglalkozásokat – megismertetve a gyermekeket az erdélyi irodalom jeles képviselőivel, történelmünk híres személyeivel és eseményeivel, valamint az erdélyi művészet szép alkotásaival.

MŰVÉSZETTÖRTÉNET ÓRA

IRODALOMÓRA

TÖRTÉNELEM ÓRA

NEMZETI ÖSSZETARTOZÁS NAPJA

TRIANONI megemlékezés

2019. június 4-én, a **Nemzeti Összetartozás Napján** megemlékezést tartottunk templomunkban. Az ünnepi szolgálatban elmeséltük diáktársainknak, hogy elvették tőlünk egykoron nagy és erős országunk több mint kétharmadát, ezzel kettészakították nemzetünket, mivel több mint hárommillió honfitársunk az új határokon kívül rekedt.

Ezért is nagy öröm számunkra a Határtalanul program, melynek keretében eljuthatunk azokra a területekre, melyek hajdan a mieink voltak, és megismerkedhetünk távolabb élő honfitársainkkal is.

A műsorban elénekeltük a székely himnuszt, elhangoztak részletek Juhász Gyula *Trianon*, Szentmihályi Szabó Péter *Trianon sebei*, Dsida Jenő *Psalmus Hungaricus*, József Attila *Bús magyar éneke* és Wass Albert *Üzenet haza* című verseiből; valamint meghallgattuk Reményik Sándor: *Eredj, ha tudsz* című versét – erdélyi képek vetítésével kísérve.

KIRÁNDULÁS

ERDÉLY CÍMERE az általános magyarázat szerint a három kiváltságos erdélyi nemzet: a magyar, a székely és a szász jelképeit egyesíti. Valószínűleg Báthory Zsigmond uralkodása alatt, 1590-ben alakult ki.

Az 1765-ös Mária Terézia féle címeren a pajzsot fejedelmi korona fedi. Két oldalán allegorikus nőalakok kísérik, jobbról az igazságosság, balról a bőség, a jutalom szimbólumai. Ezek – miután Erdély 1848-ban egyesült az anyaországgal – már nincsenek használatban.

SZÉKELY HIMNUSZ

Szöveg: Csanády György Zene: Mihalik Kálmán
1921.

Andante maestoso

A. Ki tud-ja mer - re, mer-re visz a vég-zet,
B. Ki tud-ja mer - re, mer-re visz a vég-zet,
Gö-rön-gyös út - on ső-tét éj - je-len.
Gö-rön-gyös út - on ső-tét éj - je - len.
Se-gítsd még-egy-szer győ-ze-lem-re né-ped
Vé-zesd még-egy - szer győ-ze - lem-re né-ped
Csa-ba ki-rály a csil-lag-ös-vé-nyen.
Csa-ba ki-rály - fi csil-lag-ös-vé-nyen.
Ma-rok-nyi szé-kely por-lik, mint a szik-la
Ma-rok-nyi szé - kely por-lik, mint a szik - la
Né-pek har-cá - tól zaj-ló ten-ge-ren,
Né-pek har-cá - nak zaj-ló ten-ge-rén,
Fe-jünk az ár e - zer-szer el-bo-rít-ja
Fe-jünk az ár jaj, száz-szor el-bo - rit - ja
Ne hagyd el Er-délyt, Er-délyt, Is-te-nem!
Ne hágyd el-vesz - ni Er-délyt, Is-te - nünk!

1. NAP

NAGYVÁRAD

Délelőtt értünk első állomásunkra, **Nagyváradra**.

NAGYVÁRAD a romániai Bihar megye székhelye, megyei jogú város a Partiumban, a Körös-vidéken, a Sebes-Körös partján.

Korábban Bihar vármegye központja volt. A település a régió legnagyobb városa. A lakosság 27%-a magyar.

A találkozóhelyen Takács Zoltán, a Lorántffy Zsuzsanna Református Kollégium földrajz-történelem szakos tanára várt minket, aki később a város néhány jellegzetes pontjára kalauzolt el bennünket. Megmutatta nekünk a Szent László templomot, sétáltunk a Körös partján, sokat hallottunk Adyról, elmentünk az Állami Színházhoz, a szétnéztünk a szépen felújított főtéren, lefényképeztük a gyönyörű házakat.

Követendő példaként állította elénk Erdély nagy történelmi alakjainak szeretetét.

A templomban

A színház előtt

A Fekete sas palotában

Nagyjaink körében

KÖRÖSFŐ

Második állomásunk helyszíne **KÖRÖSFŐ** volt. A település a Sebes-Körös forrása közelében terül el, közvetlenül a 747 m magas Riszeg-hegy alatt. A helység eddig ismert első említése 1276-ból való, ekkor a gyalui káptalan birtokát képezte. A reformáció térhódítása nyomán 38 család kivált a káptalan fennhatósága alól, és megalapította a mai Körösfőt. A templom faragott csillárján ma is látható az alapító 38 család neve és nyíljele.

Sajnos, nem sikerült bejutnunk a templomba, így csak kívülről szemlélhettük meg az épületet. Az előkészítő napunknak köszönhetően viszont képekről már láthattuk a gyönyörű kazettás mennyezetet és a szép népművészeti terítőket.

A körösfői templomdombon

TOROCKÓ

Késő este értünk a szállásunkra, **Torockóra**.

TOROCKÓ a Székelykő hármass csúcsa alatt terül el. Lakói betelepült székelyek. A település Erdély legnyugatibb székely végvára, és talán egyik legszebb faluja. Az egykor mozgalmas életű bányaváros a bányászat megszűnésével csendes faluvá változott, így a hajdani gazdagság és hírnév már csak az emberek emlékezetében él. A szép fehér falú házak becsukott zsalugáterei mintha sértődöttséget őriznének. Csipkerózsika-álmából a 20. század utolsó éveiben mégis ébredezni kezdett: fejlődésének útja a faluturizmus irányába vezet. Torockó legjelentősebb látnivalói közé tartozik Torockó főterén, a Piactéren található unitárius erődtemplom és iskola.

Elfogyasztottuk a bőséges vacsorát, megismerkedtünk a szállásadónkkal és a szállásunkkal, berendezkedtünk, majd lepihentünk.

Megérkezés

Vacsora

2. NAP

Egy gyönyörű napra virradtunk. Az áhítat és a reggeli után most volt lehetőségünk igazán megcsodálni a falut – már nappali fényben.

Torockón kétszer kel fel a nap. Először pirkadatkor a kakaskukorékolással egy időben, ezután hirtelen elbújik a hatalmas, 1128 m magas hegytömb mögé, majd nem sokkal később újra felkel, és ráveti sugarait a völgyben elterülő falura.

Erdély-előkészítő napunkon egy szép méltatást hallottunk, olvastunk Jókai *Egy az Isten* című regényéről, amelyben **Torockó** világát úgy tárja elénk az író, mint egy „sziklazugba rejtett szeretetotthont, ahol a szent a mindennapok része; ahol egész életünk istentisztelet, hálaadás Istennek. Ennek az aktív kertnek a tagjait a közös értékszemplélet, vallás, erkölcs és a munka köti össze; zártság, de intelligens nyitottság is jellemzi. Menedék, de történelmileg, társadalmilag és kulturálisan elismert, van kapcsolata a külvilággal. Torockó arra példa, hogy szeretettel, tudással és munkával az ismert világon belül, annak tudtával és veszélyeinek is kitéve hogyan valósítható meg egy mikrokozmosz: a szeretet otthona; hogyan valósítható meg valamilyen formában és mértékben már most, itt a Földön Isten Országá. Így válik Torockó földi paradicsommá, teremő, áldásos, közösséget formáló munka színterévé, a földi megváltott állapot életszerű példájává.”

Miután rácsodálkoztunk gyönyörű vendéglátó kis falunkra, elindultunk következő úticélunk felé, **Tordára**.

TORDA

Megtudtuk, hogy a sóbányászatáról híres város sok jeles történelmi esemény színhelye volt. Ezek közül a legfontosabb a katolikus templomban megtartott 1568. évi országgyűlés, amelyen - Európában elsőként - kimondták a vallásszabadságot. A templomban az esemény emlékére 2000-ben egy márványtáblát helyeztek el. Az egykoron színtiszta magyar város lakosságának ma már csak 11%-a magyar anyanyelvű.

A **tordai hasadékhöz** érve már egy kicsit borongósabb lett az idő, de mi derűsen indultunk a túrára.

Erdély egyik leglátványosabb, és a legtöbbször által látogatott kirándulóhelyén voltunk. A természettudományos magyarázat szerint a hasadék egy víz által kivájt mészkőbarlang tetejének beomlása következtében jött létre.

Gyönyörű tájával, hatalmas zord szikláival, sziklafolyosóival kápráztatja el a turistákat; csorgó patakjaival, madárénekeivel a természetkedvelőket.

A hasadéknál

Nekünk a csodálkozásra nem sok időnk maradt, hiszen már a túránk elején megeredt az eső, majd egyre sűrűbben zuhogni kezdett. És nem akart elállni!

Cseppet sem volt veszélytelen az utunk ezután, de hála Istennek mindenki épségben kijutott!

Túra az esőben

A Tordai-hasadék 1939 óta természetvédelmi terület, az ország területén megtalálható 3500 növényfajból 997 él itt.

A hasadékhoz számos Szent László-legenda kapcsolódik, az egyik szerint a király lova patkójának a helye még ma is látszik a Patkós-kő nevű sziklán.

Vizesen, csapzottan érkeztünk a **tordai sóbányához**.

Felöltöztünk (átöltöztünk), mivel a benti hőmérséklet állandóan 10-12 fok között van, és szép folyamatosan leereszkedtünk közel 13 emelet mélyre.

Tordán a só kitermelése már a rómaiak idején megkezdődött, a bányászatot igazoló dokumentumok 1271-re vezethetők vissza. A ma is létező sóbányát 1690-ben nyitották meg. A sóbányában 1932-ben állt le a munka, ma már csak turisztikai látnivaló és gyógyhely.

A bánya összes termékének kivételes akusztikája van, a harang formájú aknába érdemes lekiabálni – mi is megtettük!

Minigolfpálya

Óriáskerék

Csónakázó tó

Billiárd

Sok élményt szereztünk közel száz méter mélyen: golfoztunk, pingpongoztunk, billiárdoztunk, óriáskerekeztünk, sétálgattunk, és gyönyörködtünk az elénk táruló monumentális mélységekben, magasságokban.

3. NAP

TOROCKÓ – SZÉKELYKŐ

Elérkezett a várva várt és igen izgalmasnak ígérkező nap.

Cél: a **Székelykő** megmásítása.

SZÉKELYKŐ

Torockó község fölé magasodik a Székelykő 1128 méter magas sziklás tömbje. Már a főtérről döbbenetes látványt nyújt, tudtuk, hogy megmásítása valódi sikerélmény lehet számunkra. A Székelykő három főcsúccsal rendelkezik: ezek a Várkő vagy Várszikla (ez a tulajdonképpeni Székelykő), a csegezi Geszteg és a hidasi Geszteg. A szurdok 1938 óta védett, szerepel az UNESCO természeti emlékeinek listáján is.

Kürtős kaláccsal és sok vízzel a táskánkban mindnyájan útnak indultunk. Már elég korán látszott, hogy nem lesz könnyű dolgunk. Egymásba kapaszkodva, egymást segítve végül feljutottunk a csúcsra. A hegygerincen végigsétáltunk, majd „leereszkedtünk” Torockószentgyörgyre.

Akik nem merték (vagy nem tudták) bevállalni az egész túrát, azoknak lehetőséget adtunk a visszafordulásra, és elmentünk velük a másik két betervezett úticélunkra: Nagyenyedre és Gyulafehérvárra.

NAGYENYED

A város sokat szenvedett az elmúlt századok alatt. A tatárjárás után települtek ide a szászok, akik idővel teljesen beleolvadtak a magyarságba. 1437-ben Budai Nagy Antal seregei foglalták el, 1551-ben Martinuzzi ostromolta, 1601-ben Básta György pusztította, 1658-ban a II. Rákóczi Györgyöt üldöző török-tatár seregek támadták. 1704-ben Rabutin generális parancsára Tiede támadta meg, a harcban kétszázan estek el, közülük 18 diák. Ezt ismertük meg előzetesen Jókai Mór *A nagyenyedi két fűzfá* című művéből.

1849. január 8-án a város leégett, és több mint 600 ember halt meg.

Enyednek azonban voltak szép napjai is: 1658. február 10-én II. Rákóczi György minden lakost nemessé tett, így lett a három erdélyi nemesi város egyike.

Meglátogattuk a Bethlen Gábor által alapított református kollégiumot, melyet Gyulafehérvár pusztulása után (1658) I. Apafi Mihály ide helyezett. Ettől a város élete fellendült. Az iskola tudományos pezsgést hozott a városba, sok nemesi család is ideköltözött.

Az épület külső falán két emléktáblán olvashatjuk azoknak a diákoknak a névsorát, akik itt tanultak, s azóta híres emberekké váltak.

Az udvaron lévő fűzfák szimbolikusan emlékeztetnek a Jókai-novellából ismert „nagyenyedi két fűzfára”.

A nagyenyedi kollégium udvarán

GYULAFEHÉRVÁR

GYULAFEHÉRVÁR

Erdély ősi történelmi fővárosa, az erdélyi érsekség székhelye, egyúttal a román ortodox egyház erdélyi székvárosa. 1542 és 1690 között az Erdélyi Fejedelemség fővárosa, majd Fehér, illetve 1775-től Alsó-Fehér vármegye székhelye. Ma Fehér megye székhelye. Gyulafehérvár történelmi központja 1991 óta a világörökség javaslati listáján szereplő helyszín.

Az erdélyi magyarok számára szomorú 1918 december elseje is e városhoz kapcsolódik.

Átsétáltunk a városon, megtekintettük a várfalat, a püspöki palotát, az érseki székesegyházat, amelyben láthatók a Hunyadiak síremlékei, valamint Izabella királyné és János Zsigmond fejedelem gazdagon díszített kőszarkofágjai. Altemplomában erdélyi fejedelmek és püspökök egész sora nyugszik.

Egy kedves szoborcsoport és a mi kis csapatunk

4. NAP

Még egy búcsút intve Torockó hangulatos kis falujának és a méltóságosan fölé emelkedő Székelykőnek, elindultunk hazafelé.

KOLOZSVÁR

Első állomásunk **KOLOZSVÁR** volt.

A város a középkorban Erdély kulturális központja lett. Az Erdélyi Fejedelemség idején kapta a "Kincses Kolozsvár" elnevezést, melyet gazdagságának és kulturális szerepének köszönhetett. 1550-ben Heltai Gáspár vezetésével itt indult el a magyar nyelvű könyvnyomtatás, és a városban kezdte meg működését az első magyar kőszínház is 1821-ben.

Az 1500-as években Kolozsvár a reformáció központja volt, de Dávid Ferenc hatására a város lakossága egy időre, az unitárius hitre is áttért.

Kolozsvárt régóta Erdély fővárosának tekintik, bár hivatalosan sohasem volt az. Intézményei, gazdagsága, egy időben a politikai élet ide összpontosító cselekvései mégis azzá tették. Ezt a címet az is indokolja, hogy Kolozsvár hosszú ideig Erdély legnépesebb városa volt. Napjainkban, igaz már kisebbségként, Marosvásárhely után itt él a második legnagyobb számú magyar közösség Erdélyben.

Városnézés közben megismerkedtünk Kolozsvár leghíresebb épületeivel, nevezetességeivel. Megtekintettük a református templomot és a kollégiumot, a Szent Mihály templomot, a város főterét, a Mátyás-szobrot, Mátyás király szülőházát, a Sétatér parkot.

KALOTASZENTKIRÁLY

Tovább utaztunk **KALOTASZENTKIRÁLY** felé.

Az Ady Endre Általános Iskolában láttak vendégül minket. Az ebéd elfogyasztása előtt két ottani diák megmutatta nekünk a helyi népviseletet.

A kalotaszegi népviselet különleges színgazdagságának, díszességének köszönhetően a magyarság egyik legismertebb hagyományos népviselete. Napjainkban egyházi ünnepek, családi események (esküvő, keresztlő, konfirmáció, temetés) alkalmával van lehetőség megpillantani az eredeti viselet egy-egy régebbi darabját.

A KIRÁLYHÁGÓ

Ahol a történelmi Erdély kezdődik, nekünk ott fejeződött be a **HATÁRTALANUL** programunk.

A Bihar és a Meszes hegységek közötti 582 m magasságban lévő **KIRÁLYHÁGÓT** Erdély kapujának is nevezik. Századokon át nemcsak Bihar és Kolozsvármegye, hanem 1557-től 1867-ig Magyarország és Erdély határa is volt. Itt vezette csapatait az Erdélybe betörő kunok ellen Szent László, itt sáncolták el magukat az 1848-as honvédek Czecz tábornok vezérletével, s a hágó volt a tanúja 1918 decemberétől 1919 tavaszáig a Szotyori Nagy Pál ezredes vezette székely hadosztály román királyi csapatok elleni kitartásának.

Sok-sok élménnyel gazdagodva itt búcsúztunk el a gyönyörű erdélyi tájaktól, és Erdély kapuján kijöttünk.